

проведення. По-третє, всі елементи оперативної діяльності були предметом розгляду науки оперативного права. Дані елементи були цілком таємними, не підлягали розголошенню, методичні розробки були доступні тільки для оперативних співробітників.

Пропонуємо встановити процесуальні гарантії проведення негласних слідчих (розшукових) дій відносно окремих учасників кримінального провадження. По-перше, необхідно визначити елементи оперативного права у кримінальному процесі, встановити засади, методи проведення негласних оперативних дій. По-друге, визначити статус оперативних підрозділів та їх повноваження під час проведення негласних слідчих розшукових дій, застосування слідчого та можливість ознайомлення його з окремими елементами оперативної діяльності. По-третє, визначити статус слідчого під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій та встановити гарантії прав та обов'язків учасників кримінального провадження.

1. Про оперативно-розшукову діяльність : Закон України від 18.02.1992 № 2135-XI URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2135-12>.

Шевченко Тетяна, здобувач вищої освіти факультету підготовки фахівців для органів досудового розслідування Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

Гринберг Олександр, здобувач вищої освіти факультету підготовки фахівців для органів досудового розслідування Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Олексенко Володимир Григорович, викладач кафедри оперативно-розшукової діяльності факультету підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

КРИМІНАЛЬНА СИТУАЦІЯ ЯК ОБ'ЄКТ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У процесі вирішення конкретних завдань оперативно-розшукової діяльності (далі - ОРД) оперативному співробітнику доводиться діяти, як правило, в складній, критичній обстановці. Система фактичних та інших даних, відображають хід, результати, а також умови здійснення ОРД, характеризує ту складну обстановку, яка визначається як оперативно-розшукова ситуація. Проблема її поняття є однією з ключових в науці, що займається дослідженням та вивченням оперативно-розшукової діяльності.

Розробка поняття оперативно-розшукової ситуації вимагає з'ясування сутності подій, які її породжують. У криміналістиці формування слідчої ситуації пов'язується з подією злочину, яке саме має ситуаційну природу, розвивається в просторі і в часі. Ситуація злочинної діяльності вченими-криміналістами визначається як «Кримінальна ситуація». Відтворення всіх її складових дозволяє слідчому подумки реконструювати всі деталі злочинного діяння в процесі досудового розслідування злочину.

Проблема визначення кола явищ, супутніх злочинності і є об'єктом наукового і практичного інтересу в ОРД, до теперішнього часу в повному обсязі не вирішена. Але вона активно обговорюється останні десятиліття в рамках досліджень методологічних проблем визначення об'єкта і предмета теорії ОРД. Тож, науковці стверджують, що до специфічних явищ, які супроводжують злочинність, слід віднести кримінальну активність. Це поняття, на їх думку, більш широке, ніж злочинна діяльність, оскільки кримінальна активність може проявлятися в солідарності із злочинцями, їх підтримки (без участі в злочині), тяги до злочинного середовища; моральної готовності до участі в скоєнні злочинів, встановленні стійких зв'язків з антигромадськими елементами тощо.

Кримінальну активність як один з елементів об'єкта теорії ОРД виділяє і В.І. Єлінський, відзначаючи, що в ході оперативно-розшукової діяльності в полі зору оперативних співробітників потрапляють особи, які характеризуються тим або іншим ступенем кримінальної активності або обізнані про неї. Кримінальна активність - це та модель в злочинності як соціальне явище, на пізнання якої повинні бути спрямовані зусилля вчених і практиків [1, с. 62].

Підтримуючи в цілому підхід до використання поняття «кримінальна активність», слід зазначити, що в контексті дослідження кримінальної ситуації як оперативно-розшукової категорії він не є цілком вдалим. На нашу думку, буде більш правильним говорити не про кримінальну активність, а про її зовнішній прояв – кримінальну поведінку, оскільки «відображення кримінальної активності неможливо без кримінальної поведінки ... як специфічного виду суспільно небезпечної діяльності» [1, с. 68].

В результаті взаємодії двох систем - кримінальної поведінки і обстановки, в якій вона проявляється, - виникає кримінальна ситуація. Обстановка в даному контексті розуміється в самому широкому сенсі - не тільки як матеріальна, а як сукупність наступних факторів: речових, просторово-конструктивних, природно-кліматичних, фізико-хімічних, тимчасових, виробничо-побутових, поведінково-психологічних. Особливості обстановки, з одного боку, враховуються кримінально активними особами при прийнятті ними своїх рішень, а з іншого - вони ж вбирають в себе сліди кримінальної поведінки.

У структурі кримінальної поведінки важливо виділити елементи, на основі поєднання і взаємодії яких формується кримінальна ситуація. Аналіз

досліджень проблем структури злочинної (кримінальної) діяльності і злочинної (кримінальної) поведінки дозволяє зробити висновок, що немає істотної відмінності між елементами діяльності та поведінки. У всіх юридичних науках, де об'єктом пізнання є злочинна поведінка, переважають дослідження діяльності, що тлумачиться як поведінковий акт. Під поведінкою злочинця розуміється «складна динамічна система, що складається з обмеженої множини взаємодіючих систем. При систематизації елементів цієї системи може бути використана структура діяльності людини взагалі (суб'єкт, мотив, мета, спосіб, об'єкт і наслідки поведінки)».

З урахуванням викладеного кримінальну ситуацію визначаємо як обмежену просторово-часовими рамками сукупність умов і обставин, що утворюються поєднанням елементів кримінальної поведінки і факторів обстановки, в якій воно проявляється.

1. Елинский В.И. Основы методологии теории оперативно-розыскной деятельности: монография. М., 2001. 228 с.

2. Закон України «Про оперативно-розшукову діяльність» від 18.02.1992 № 2135-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1992. - №22-ст.303

***Шишкіна Ксенія** здобувач вищої освіти факультету підготовки фахівців для органів досудового розслідування Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*

Науковий керівник:

***Телійчук Віталій Григорович**, доцент кафедри оперативно-розшукової діяльності факультету підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник, доцент*

ІНФОРМАЦІЯ ЯК ОСНОВА ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИННОСТІ

Науково-технічний прогрес щодня робить впевнені кроки для покращення життя суспільства. Інформація є невід'ємною частиною такого прогресу, тому вона постійно охоплює усі сфери людського життя. Де б ми не були та щоб ми не робили, у будь-якому випадку наша діяльність охоплюється інформаційним простором. Не є й виключенням діяльність уповноважених державних органів щодо забезпечення протидії злочинності.

Актуальність обраної теми полягає у тому, що інформація супроводжує